

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 09.11.1992, sp. zn. 5 Cmo 175/92, ECLI:CZ:NS:1992:5.CMO.175.1992.1

Číslo: 46/1993

Právní věta: Činnost komerčního právníka, poskytovaná na základě smlouvy, je podnikáním (§ 2 odst. 2 písm. c/obch.zák.) a proto k projednání sporu mezi komerčním právníkem a podnikatelem, který je zapsán v obchodním podnikovém rejstříku, je příslušný krajský soud (§ 9 odst. 3 písm. a/bod bb/o.s.ř.), jde-li o částku přesahující 50 000 Kč.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 09.11.1992

Spisová značka: 5 Cmo 175/92

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Příslušnost soudu v civilním řízení věcná, Řízení před soudem

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 46

Činnost komerčního právníka, poskytovaná na základě smlouvy, je podnikáním (§ 2 odst. 2 písm. c/ ch. zák.) a proto k projednání sporu mezi komerčním právníkem a podnikatelem, který je zapsán v obchodním podnikovém rejstříku, je příslušný krajský soud (§ 9 odst. 3 písm. a/ bod bb/o. s. ř.), jde-li o částku přesahující 50 000 Kč.

(Usnesení bývalého Nejvyššího soudu České republiky z 9. 11. 1992, [5 Cmo 175/92](#)).

Navrhující komerční právnička uplatnila proti odpůrci (akciové společnosti) právo na zaplacení 180 106,40 Kč. Jde o smluvenou majetkovou sankci za prodlení s úhradou odměny za poskytnutou právní pomoc podle smlouvy o právní pomoci sjednané mezi účastníky sporu.

Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením vyslovil svou věcnou nepřislušnost s tím, že po právní moci tohoto usnesení bude věc postoupena Okresnímu soudu ve Strakonici. Soud prvního stupně v odůvodnění usnesení konstatoval, že řešený spor není uveden ve výčtu sporů, které jsou vždy obchodními podle § 9 odst. 3 písm. o. s. ř., ani spory uvedenými v ustanovení § 9 odst. 4 o. s. ř. Posoudil tedy otázku věcné příslušnosti podle ustanovení § 9 o. s. ř. Konstatoval v této souvislosti, že

ani z obsahu smlouvy ani z textu zákona (§ 2 zákona č. 209/1990 Sb.) nelze dovodit, že by činnost fyzické či právnické osoby, která poskytuje právní pomoc, naplňovala znaky podnikání ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 obchodního zákoníku, když především chybí znak „soustavnosti za účelem dosažení zisku“. Soud prvního stupně neshledal důvody pro odlišné posuzování této situace, kdy je právní pomoc poskytována advokátem v oblastech, které s podnikatelskou činností fyzických nebo právnických osob nesouvisejí.

Navrhovatelka podala proti tomuto usnesení odvolání, kterým navrhla usnesení zrušit a věc ponechat k projednání Krajskému soudu v Českých Budějovicích. V důvodech svého odvolání především namítala, že na straně navrhovatele i odpůrce jde o podnikatelskou činnost. Právní služby patří nepochybně mezi obor podnikání stejně jako jiné typy poradenství. Oba jsou také podnikateli. Je proto dána věcná příslušnost krajského soudu.

Nejvyšší soud České republiky svým usnesením zrušil usnesení soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Soud prvního stupně správně konstatoval, že ze všech případů, kdy je založena věcná příslušnost krajských soudů, přichází v úvahu pouze ustanovení § 9 odst. 3 písm. a) o. s. ř. Je tedy nutné posoudit, zda tyto předpoklady jsou v projednávané věci dány. Citované ustanovení zná dva předpoklady subjektivní, tedy, že na obou stranách vystupují podnikatelé, a to v tomto případě v situaci předvídané bodem bb) uvedeného ustanovení a dále předpoklad věcný, že jde o spor vzniklý při podnikatelské činnosti těchto osob.

Pokud jde o první otázku, je nepochybné, že odpůrce je podnikatelem, jak to vyplývá výslovně z ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) obch. zák., neboť jde o obchodní společnost povinně zapsovanou do obchodního rejstříku.

Pokud jde o navrhovatele dospěl odvolací soud k závěru, že i on je v postavení podnikatele. Konkrétně jde o osobu podnikající podle ustanovení § 2 odst. 2 písm. c) obch. zák., na základě jiného než živnostenského oprávnění. Tento předpoklad splňuje navrhovatel především formálně, neboť jeho činnost je vázána na zápis do seznamu komerčních právníků vedeného Komerční komorou komerčních právníků České republiky, o čemž je mu vydáno osvědčení. Jde tedy o oprávnění odlišné od živnostenského oprávnění, jak to také předpokládá § 3 živnostenského zákona (zákona č. 455/1991 Sb). Pokud jde o materiální předpoklad, je nutné posoudit, zda činnost komerčního právníka, jmenovitě činnost spojená s právní pomocí, může být podnikáním ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 obch. zák.

Podle tohoto ustanovení je podnikání definováno jako soustavná činnost prováděná podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Činnost komerčního právníka je jistě vykonávána soustavně. Opakem této soustavnosti je jen ojedinělé převzetí právního zastupování jako tzv. obecní zmocněnec. Nejde zásadně o to, zda komerční právník má vždy dostatek případů. Rozhodující je, že se stává komerčním právníkem právě proto, aby tuto činnost soustavně provozoval. Je zřejmé z celé koncepce postavení komerčního právníka, že tuto činnost vykonává svým jménem a na svoji odpovědnost, čímž se odlišuje především od provádění této činnosti v závislém pracovním poměru např. tzv. podnikovými právníky. Konečně také kritérium dosažení zisku je u navrhovatelky splněno. Zisk je obecně dán rozdílem mezi vynaloženými náklady na určitou činnost a výnosy z této činnosti. Cílem podnikání je tento rozdíl dosáhnout a maximalizovat. Nepochybně také komerční právník provozuje svou činnost za účelem co největšího rozdílu mezi náklady, které v souvislosti s touto činností vynakládá, s dosaženými tržbami. Na tom nic nemění, že výše těchto tržeb je částečně právně regulována vyhláškou č. 270/1990 Sb. Ostatně tento předpis

omezuje tuto odměnu jen částečně, když smluvní odměna může být i značně vyšší oproti odměně mimosmluvní. Na skutečnost, že jde o podnikání, nic nemění ani slova „nezávislé povolání“, použitá v ustanovení § 2 zákona č. 209/1990 Sb., neboť tím se pouze odlišuje výkon této činnosti komerčním právníkem od závislého postavení jiných, kteří tytéž činnosti vykonávají v závislém pracovním poměru (např. již zmínění podnikoví právníci).

Nepřímo tento závěr, že činnost komerčního právníka je podnikáním, plyne i z živnostenského zákona (zákona č. 455/1991 Sb.), který tyto činnosti sice ze své působnosti v ustanovení § 3 vylučuje, činí tak však zcela evidentně proto, že jinak by šlo o živnosti podle ustanovení § 2 téhož zákona. Kdyby tyto činnosti pojem živnosti bez této výslovné úpravy nenaplňovaly, nebylo by je nutno vylučovat. Tak je tomu zejména s výkonem činností, které jsou jinak živnostmi, a jednak, zejména s výkonem činností, kde chybí pojmové znaky uvedené v ustanovení § 2 živnostenského zákona, a proto není nutno je výslovně vylučovat z působnosti živnostenského zákona.

Pokud jde o věcnou podmínku, tedy, že jde o spor související s podnikáním těchto osob, dospěl i zde odvolací soud k závěru, že tato podmínka je splněna. Činnost komerčního právníka poskytovaná za odměnu na základě smlouvy je přímo jeho podnikáním. Také pokud jde o odpůrce, je v tomto případě zřejmé, že jde o službu poskytovanou k právnímu zajištění jeho podnikatelské činnosti, a proto je tato souvislost dána.

Je tedy nutno shrnout, že v tomto případě jde o spor podnikatelů při jejich podnikatelské činnosti a částka sporu převyšuje 50 000 Kčs. Je tedy dána věcná příslušnost Krajského soudu v Českých Budějovicích podle ustanovení § 9 odst. 3 písm. b) bod bb) o. s. ř. Napadené rozhodnutí bylo proto nutno v souladu s ustanovením § 221 o. s. ř. zrušit. Věc se vrací věcně příslušnému soudu k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.